

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer használt petit sor, vagy annak helye, egyszeri igitásnál 10 krajczárba; háromszor vagy öbbször igitásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előford Bécében: Oppelik Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn ea Vogler, Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igitás után 30 ujkraczár.

Blumenthal tábornok.

A jelen háborúnak van egy pár oly különös vonása, melyekkel a hadviselés történetében alig, vagy épen nem találkozunk, és a melyek ennél fogva bizonynyal föltűntek már a fölületesebb figyelő előtt is.

A hadviselés ugyanis az emberi cselekvések azon legabszolút neme, mely a legegységesebb és legföltételebb vezetést igényli, a mi legezelszerűben csak ugy érhető el, ha egy fő, egy akarat intézi az egész működést. Ez okból veszélyes az rendszeren a szabadságra, mert a legkorlátlanabb hatalmat összpontosítja oly egyén kezében, ki legtöbb szellemi és erkölcsi erővel bírván, e korlátlan hatalmat mintegy önmagára nézve jogosultnak tartja, és nem igen adja ki kezéből a háboru után sem, mikor pedig arra már nincs többé szükség.

A királyok és a szabad köztársaságok ennél fogva nem igen szokták a hatalmat egészen a hadvezér kezébe adni, hanem megosztják azt olyképen, hogy a hadászati (strategiai) mozgalmakat intézik a maguk központjából, s a fővezérre csupán a harcászati (taktikai) kivitelt bizzák.

De az ilyen kettős fővezérlét nem igen szokott előnyére válni sem a királyok, sem a köztársaságoknak. Az ilyen korlátolt hatalmu fővezéreket rendszeren megverik, részint azért, mert sokszor valóban jobb, czélszerűbb szándékaiban gátolják, részint mert az ilyen fővezér nem is fél olyannyira a vereségtől, sem a dicsőséget azon mérvben nem áhitja mint a teljesen független hadur, mert ha megverik, a hibát rendszeren a központi hatalom nyakába veti, és viszont, ha győz, annak gyümölcseit nem tisztán ő maga szedi föl. A hadvezéri dicsőség pedig oly nagy, hogy abban a jogosult illető senkivel osztakozni nem akar. Ezért még a köztársasági szabadságokra oly féltékeny rómaiak is rendszeren diktatort neveztek ki

háboru idején, a mit ők mertek és addig merhettek is tenni, míg az egész nép olyannyira elszánt szilárd öre volt a köztársaságnak, hogy háboru után a győzelmes fővezérrel le birták tétetni a korlátlan hatalmat.

A dolog természetének ezen rendes követelményével szemben a jelen porosz háboruban azon jelenség ötlük föl, hogy a hatalom és szellem — két vagy több főben megosztva működik, mint valamely összenőtt hármás vagy négyes csodaszülött, és mindamellet — legalább idáig — a működést

iratokat, leveleket küld, a másik koronás — szintén pictus masculussá vált — fogságba esett ellenséges fővezért fogadja stb. — de egész világ tudja, hogy ő csak „névleges“ szerkesztője ennek a történetnek, s annak szellemi feje, intőzője, egy más, vagy több más tábornok, kik közül a hir majd ezt, majd amazt, majd egész csoportot emleget.

E szép öszhang, ezen lemondás az oly nagy siker dicsőségéről mindenesetre bámulatos volna, ha ez a dicsőség főleg és voltaképp oly tényezőn nem alapulna, mely a sikert egészen természetesnek, és így a bámulásra kevésbé méltónak tünteti föl. A mint ugyanis ezt már más alkalommal is jeleztük, a porosz diadalok inkább mint valaha, nem annyira a vezetők genialitásának, hősiességének, mint seregeik aránytalan számbeli sokaságának köszönhetőek. Innen ama másik szintén szokatlan jelenség, hogy a győzők a kerek világon sehol rokonszenvvel, tapsokkal, csodálattal nem találkoznak. A visszatetszés némasága s a legyőzöttek iránt érzett részvét nyilatkozik mindenfelé a hallatlan porosz győzelmek hallatára. Annál inkább, mert e tamerlani sokaság valóban középkori vandál zsarolással pusztítja amaz országot, mely a műveltségben mestere és mintája volt világ-részünknek.

Ily színben látva a dolgot, a világ azon érzéssel követi a jelen eseményeket, melyekkel egykor Xerxes hadjáratát követhette a szabad, de sokkal kisebb sereg fölött rendelkező Görögország ellen. Miként fog végződni a rombolás megkezdett műve, azt még ma nem tudhatjuk, de a kezdet

BLUMENTHAL TÁBORNOK

sikeri tagadhatlanul páratlan nagy mérvűek, s ha tekintetbe vesszük, hogy elvégre Xerxes és több más hódító a sokkal nagyobb sokasággal sem tudott győzni, a siker dicsőségét nem tagadhatjuk meg a poroszok-

kell ismernünk, hogy a fülmiléket és a focskéket, tengelicéket, rigókat, c-szeket s a többi természetdalmokot szüntelenül pusztíthatjuk, hanem aztán helyottok van annyi művésznök, hogy az egész világot képesek vagyunk elaraszítani hárfázó, csimpolyázó és kintornáló koldusokkal és a föld kerekéigek valamennyi szín- és komédiaházát mi látjuk el tenoristákkal, baritonistákkal, bassistákkal, színészekkel és táncosnókkal. De fájdalom! az égnek, földnek és víznek ennyi szépsége és a művészet ekkora fölösége mellett is népünk vad és műveletlen. A nemes művészetek birtoka finomabbá teszi az erkölcsöket, mondá a költő; de mi így kiálthatunk föl: A nemes művészetek egykori birtoka minket barbarokul hagyott.

„Szomorú dolog, saját hazánról így beszélnem” — teszi hozzá a szerző, *Gastaldi*, az olasz Alpy-clubb elnöke, de annak bizonyosságául, hogy ő csak a külföld véleményére támaszkodik, *Tschudinak*, a havasok jóságos buvárijának s a kitiűnő állatbarátnak fentebb általunk is felhozott ítéletét idézi.

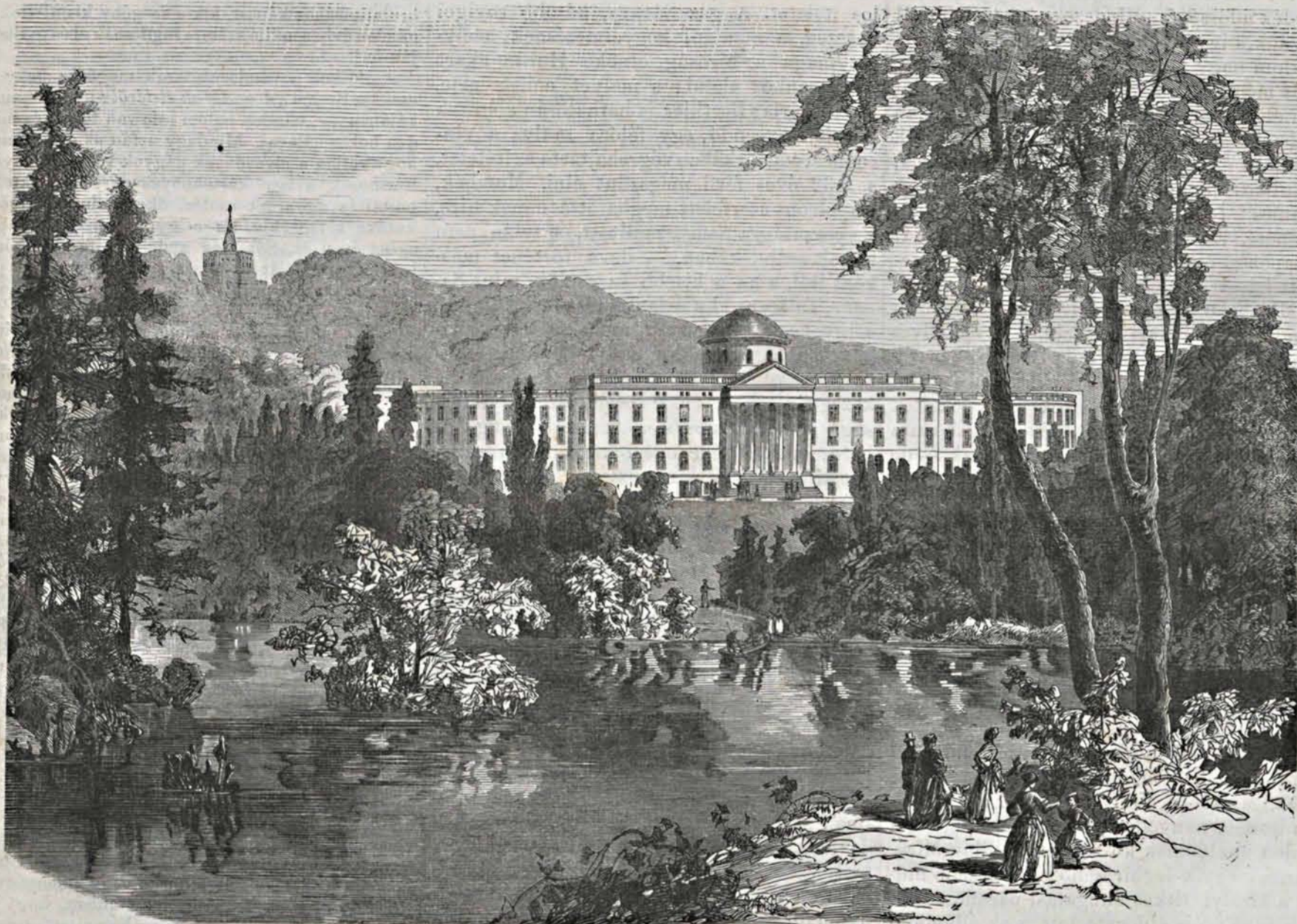
Legszomorúbb pedig az a körülmény, hogy

mentumai. „Fájdalom! ez így van!” — Kiált föl *Gastaldi*. „A korlátatlan madárfogdosás Olaszországban egészen rendes foglalkozásává lett a lézengőknek, a kik azáltal ipánzt szerzenek; de ha már azt ez ürügy alatt ipánznak szabad nevezni, miért nem nevezük annak a koldulást és a többi efféle mesterséget is, melyeket a művelt nemzetek oly szigorúan szoktak tiltani és büntetni?”

Mindenestre jól esik az olasz nemzet kellő közepéből oly nemes és bölcs beszédet hallanunk, mely reményre jogosít bennünket az iránt, hogy el fog jöni az idő, a mikor a köznevelési és műveltségi állapotok megjavulása után Olaszország népe a madárpusztításnál méltóbb és nemesebb célt fog találni tevékenysége számára. *Sámi Lajos*.

Wilhelmshöhe.

Régi közmondás tartja: a kis tolvajokat felakasztják, a nagyok előtt kalapot emelnek, csak hogy ma a kis tolvajt sem akasztják többé fel, a

Wilhelmshöhei kastély, Kassel mellett.

a madárpusztítást az olasz parlamenttől 1869-ben megvitattott és elfogadott vadász-törvény úgy szólva meg is szentesítette. „Ha tudományos szempontból tekintjük e törvényt”, folytatja *Gastaldi*, „kénytelenek vagyunk bevallani, hogy az nemcsak az olasz, hanem egyszersmind az egész európai kultúrának is valóságos lábbal tiprása. Társadalmi tekintetben pedig kiáltó gúny az erkölcsök szelidségére, mely más országokban legfőbb szempont szokott lenni. A mi a nemzetgazdasági és hasznosságai tekinteteket illeti, természetesen másképpen áll a dolog. „A hálával üzött vadászatot a déli tartományokban olyankor is meg kell engedni, mikor az másutt el van tiltva, mert ott a vadászat iparág, mely a népek kenyeret nyújt. Szárdíniában is meg kell azt engedni, mert jövedelmező foglalkozás stb. Lombardia pedig inkább forradalmat kezdene, hogysem a hálókkal, törökkel s egyéb emberemlékezet óta divatozó cseleszközökkel folytatott madarászattal főlhagynon” stb. Körülbelül ezek és ilyenek az említett vadász-törvény helyeslőinek s különösen De Filippi tanárnak indokai és argu-

nagyot pedig épen királyi módra látják el; azt bezártják sötét, egészségtelen tömlőcsebe, ennek kiválasztják a lehető legszebb pontot s adnak rendelkezésére mindent, még szakácsot is, csak hogy rosszul ne találja magát a vendégszerető börtönőr lakában. A sedani kapituláció után, melynek szennye körülbelül a császár nevére szárad (akár kizárólagos privilegiumot kérhet rá), Bonaparte ur a porosz királynak adta át kardját; mondják: a jó öreg könyvezett, na hiszen ebben s az Istenre hivatkozásban nincs hiány! — mert ne sirhatott volna ekkor is — örömkönyveket? A nagylelkű győző elküldi a francia bakát, ki szegény oly ártatlan az egész dologban, mint a ma született s holnap már mészárszékre vitt bárány — Spandauba vagy Königsbergbe, szorakozásból egy kis sáncot is ását vele, hanem azt, ki legalább nagy részt mindennek oka, kinek nevének ezek átká, egy győztes nép özvegyeinek s árváinak jajveszékése, egy legyőzött nemzet faldokló nyögése tapad, elküldi saját királyi lakainak legszebbikébe s feldiszított szobáit a Napoleonok képeivel, hogy színről színre láthassák gyönyörű öcsésüket. Ha

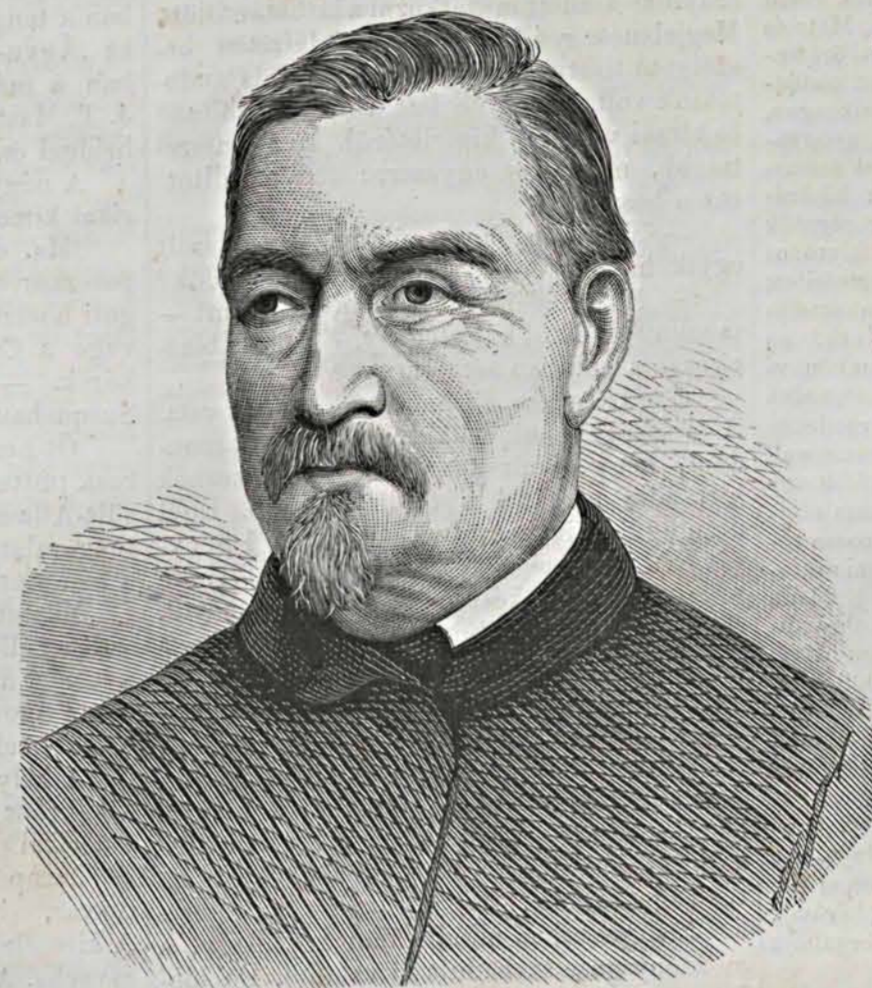
több eszet lehetne a vén Vilmosban feltenni, azt mondhatnók, hogy épen ezáltal — a lelkiismeret furdalásai segélyével — akarta Napoleont büntetni, de ily magásra nem emelkedik fel a „cher cousin” s a Pickelhaube prózai csucsról nem látja be egy nagy tragikum shakespearei magaslátát.

III. Napoleon, ki már másforma börtönt is ismer Ham-ban tartózkodása idejéből, bizonyosan igen jól találja magát Wilhelmshöhe-n, s a milyenek eddig mutatta be magát, még a lelkiismeret furdalásaitól is alhatik; legnagyobb baja — a prostata, mely még sem oly kemény, mint — Szt. Helena sziklája. Wilhelmshöhe 1866-ig a hesse-nkasseli választófejedelem nyári residentája volt, azóta a porosz hódító birtokába ment át, s Napoleonnak most alkalmá lehet az ujonnan anektált tartományok poroszellenes hangulatát, melyre annyit számított volt, a holyszínén tanulmányozni.

Wilhelmshöhe Kassel városától vasutal 10 percznyire esik, s e vasutól névze már távolról meglep felséges szép fekvésével. Egy lassanként emelkedő dombon terül el, melynek tetejét a kőpünk balján látha ónyolcszög koronázza, az ember

szült, — egy tudós professzor fontos ellenargumentai s kivihetőségét tagadó véleménye daczára — a 120 láb magasra lövellő szökőkút; már ekkor ott magaslat a tetőn, magasan kiválva az erdő sötét zöldjéből a kőpünk balján látható farnesi Hercules óriás ércszobra, egy tisztességes kasseli

ellen, s oly vendéghez juttatja Wilhelmshöhejüket, melyre aligha számítottak. — Az egész világ szemé e pontra van most irányozva, s e tudat oly felemelőleg hat a casseli nyárpurgerre, hogy legalább oly magasan képzele most magát, mint a wilhelmshöhei tetőn ágaskodó Nagy Kristóf. — cs.

Wimpffen tábornok.

Wimpffen tábornok.

Wimpffen tábornok a sedani kapituláció aláírása által jutott szomorú névzetességre. Az utolsó elhatározó perczekben is soká vonakodott, hogy

Sedan.

katonai becsületére homályt vonva, nevével oly tényhez kösse, melyet egy francia „a legnagyobb gyalázatnak” mondott, a mi nemzetet valaha ért. Wimpffennek Sedannál akkor kellett átvonnia a vezényletet, mikor a csata már vesze volt. Mindenesetre sajnálni lehet a tábornokot, mert a katasz-

trófa előidézésében és kifejlésében, része alig volt, s mert eddigi pályáján vitéz katonának mutatta magát.

Wimpffen Laonban, az aisei departementében született 1811. szept. 11-én. A katonai iskolát véggezve, 1832-ben mint alhadnagy lépett a had-

seregbe. Már 1834-ben Algierba rendelték; ott részt vett az időszak legveszélyesebb expedíciójában, fokról fokra ezredességgel emelkedve. Zászlóalj-parancsnoksága idején egészen a francia hadsereg mintájára szervezte az algieri szabad lövészeket s valódi sorkatonákat képezett belőlök. 1853-ban e lövés-zászlóaljakat a francia kormány rendeletére egy ezredé alakította, s ennek élén vett részt a krimi hadjáratban. Alma és Inkermannál katonáival együtt oly hősileg vielte magát hogy Bosquet tábornok következőleg nyilatkozott az inkermanni csata után: „Wimpffen ezredes és katonái párdükkent kuszta a bokrok között s vetették magukat az oroszokra.”

Nemsokára dandárparancsnokká léptették elő; e minőségben tovább is fontos szerepet vitt Szehasztopol ostrománál, s neve majd mindenik hadjelenésben föl volt említve. Itt szerzett érdemeiért a becsületrend keresztjét nyert, később a Medsid és Bath-rend lovagjává is kinevezék. 1856-ban mint a császári gárda dandár-tábornoka tért vissza Franciaországba.

Az olasz hadjárat alatt 1859-ben a magentai csatában tünt ki, a hol gránátosai élén a buffalorai hidat győzelmesen elfoglalta, s sokkal nagyobb számú ellenséges erő daczára a naviglió vasutvonalakot védő sáncokat hatalmába ejtette s ez állásokat a tetemes osztrák haderő heves támadásai daczára meg is tudta tartani. Az ütközet kezdetén Wimpffent egy gránát-darab megsebesítette, de azért mindvégig csapatai élén helyt állott. A csata után osztálytábornoki rangot nyert, s az Adriai-tenger partjaira küldendő csapatok vezényletével

lón megbizva. Azonban alig érkezett meg a hajóhaddal Velence elé, létrejött a vil-lafrankai béke, s neki is vissza kellett térnie. Ezután a becsületrend nagykeresztjévé és egy hadosztályparancsnokává nevezék ki, s ismét Afrikába küldték, hol az algieri, majd orani tartomány kormányzójaként működött. A folyó 1870. év elején megbízatást kapott a Dél-Marokkóban háború néptörzsek ellen vonulni s a parttól 200 mérföldnyire kelle egy egészen ismeretlen vidékre hatolnia. Alig tért vissza e sok szerencsével végzett

vállalatból, már újabb rendeletet kapott, hogy Mac Mahonhoz csatlakozva az 5. hadtest parancsnokságát vegye át. Augusztus 30-án érkezett meg a szerencsétlen kimeneteli beaumonti ütközet estjén s másnap szept. 1-én, Mac Mahon megsebesülése folytán az egész francia sereg parancs-

lyabb lépéseket ne tegyen ily irodalmi visszaélés ellen. Nevét ezen „eredeti” írónak nem tudhatam meg, talán ismeri fogják otthon. Ezóta Pompéry ur nem fordított eredeti magyar elbeszéléseket.

Vólnak ugyan némi apróságok, melyek Párisban Magyarországra emlékeztetnek, mint pl. a villet-utczai német hentes paprikás szallónja, vagy a husvétheti magyar sonkák stb., de ezek már oly csekélységek, melyek miatt ez ugysz-hosszúra nyult levelet hosszabbítani nem akarom.

De mégis van valami, a miről említést akarok még tenni, mielőbb e közleményt bevégezvén, és ez, hogy vannak emberek Magyarországon, kik Párisot sokkal magyarabbnak vélik, mint a miylen.

Igy Bácsbodrogmegeye küldött nemrég egy levelet egyik barátomhoz, mely következőleg volt cizmezve: „A cs. kir. városi főtörvényszékhez Párisban, Franciaország.” Ha ez a levelet a pesti vagy bécsi posta nem pakolta volna le a követséghez küldött levelek közé, bizony az érdekelt barátom soha sem kapta volna meg.

Levélhordóm pedig 2-3 hónappal ezelőtt hozott hozzám lefordítás végett egy levelet, mely megírta Páris minden arondissementjainak posta hivatalát, a nélkül hogy az illető Napoleonot megtalálták volna, pedig Párisban ismerték mint a roz pönt. Ezen levél cizme következő volt: „Felséges francia császárnak Napoleonna. Párisban.” A levél Érsek-Ujvárról küldött s nem tudom mit tartalmazott, mivel nagyon is csizmadian volt lepecsételve, és magam is csak a levél cizmének lefordítására lettem felkérve. Hogy eljuttat-e a levél a cizmethez nem tudom, de mindezenre jobb lenne a külföldre küldött leveleket az illető nyelven cizmezni. Hasonlóképp érkezett Rómából egy magyar sürgöny, melyet szintén egyetlenben fordítottatott le egy vörös szalagos ur; e sürgönyben egy kétségkívül franciaul nem tudó, kétségbeesett magyar pap küldhette, melyben ijeszti Napoleont, ha katonáit elhozatja Rómából.

Ezek volnának azon apróságok, melyeket Párisról érdekesnek tarték feljegyezni. Ha London nyujt e tekintetben érdeket, nem fogom elmulasztani megírni alkalmissal a „magyar London”-t sem.

Liptay Pál.

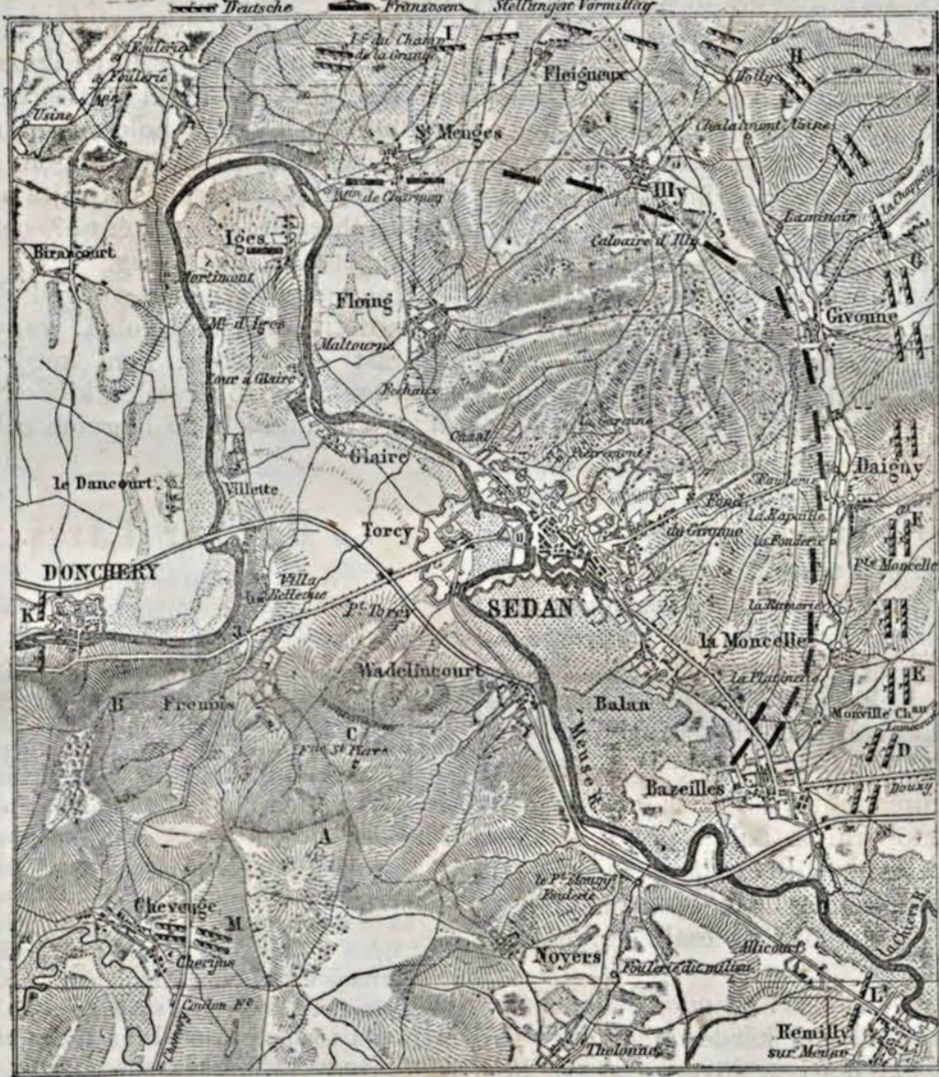
Egyveleg.

** (Kossuth nyomozó levele 1849-ből.) Az 1849-ki boroszlói lap 7. számában a porosz kormány egy rendelete jelent meg, mely az osztrák kormány megkeresése folytán az oda menekülő magyarok felülőrizését s esetleg elfogatását rendeli el. Kossuthról következőleg szól a nyomozó levél: „Vallása akatholikus; különös ismertetőjelei: természetes hajfürtök. Öltözéke: nem határozható meg szabatosan, de sapkát előszeretettel szokott viselni.” Ugyancsak az „öltözék”-rovatban áll a következő is: „Magaviselete nyájas, behizelgő. Melle meglehetősen széles, inkább lapos, mint kidomborodott, keze finom, fehér ujjai hosszúak. Magatartása nyugodt, hangulatban ünneplés, bizonyos tekintetben méltóságos. Mozdulatai keresettek, feszesek. Testtartása egyenes; egyébiránt ez, valamint járása kedélyállapattól függ. A német nyelvet protestáns szláv kiejtéssel beszéli; egy rajongó benyomását teszi; különösen szép metszésű kéz szemében van a rajongás kifejezése. Felfelé irányzott tekintete e kifejezést még határozottabban tünteti fel. Jellem: erélyessége nem látszik külsején. Haja gesztenyészínű, arczsine fehér, halvány. Arczképe nagyon hasonlít hozzá.”

** (Megható jelenet.) A beaumont-sedani csataterén — írja egy levelező — egy porosz vadászra akadunk, jobb oldalán volt megsebesítve, s még tíz percet előtt életben lehetett. Bonyuját feje alá tette, jobb karjára támaszkodott s még nyitott szemek tekintete egy leánya fényképére volt irányozva, melyet balkezében tartott; a képet halálos küzdelemben vehette ki levélárcajából s zemeit a szeretett vonásokra függesztve, várta halálát. Melyen megindulva, egyideig némán állottunk mellette, majd kivettük a képet kezéből, s a nála talált levelekből a leány és saját nevét megtudván, egyikünk a fényképet, a megholt utolsó perczeiről szóló tudósítással, rögtön elküldte a kedves számára.

** (Léghajó és galamb-posta.) Párisban rendszer galambpostát állítottak fel, selhatározták, hogy hetenként kétszer eresztnek fel léghajó levelekkel és sürgönyökkel. Közlebb Lutz kormánybiztos tudósításából arról is értesülünk, hogy az ily léghajókba mindenkor posta-galambok is

vétetnek be, melyek aztán a párisiakat az utnak eresztett légi vándor sorsáról értesítik. Lutz, a léghajó kormánybiztos leírja viszontagságait földre szállása után. „Párisból három galambot hoztam, — ugymond Lutz, — kettőt visszaboasztottam, a harmadikat utasításokkal a trieli polgármester fiának adtam át. — Sürgetnek, hogy utazzak tovább halladéktalanul. Egy korty bort magamhoz véve csolnakra ültem s áteveztem a Szaján. A polgármester szekere már itt várt, melyen villámsebességgel Meulannak vettem utamat. Innen megpihenés nélkül Mantesbe siettem, hol kénytelen voltam kocsimat hátrahagyni, mivel a hidak itt már mindenütt szét vannak rombolva. Mantesben beszéltem a polgármesterrel; az alpréft sietett előlem menekülni, nehogy kompromittálja magát a poroszok előtt. E városból ismét Evreuxbe szaladtam, hova reggeli három órákor értem hidegtől, éhségtől majd meghalva. A vendégfogadó ajtaján zörgötte, elrongyolott blousoom láttára alig nyitottak számomra szobát s beérve újból aranyamat kellett csillogatnom, hogy éhmet lecsillapítsam. Két órai alvás után magamhoz hívtam a páfetot

A sedani csata térképe.

A. A király állása. B. A porosz koronaherceg állása a csata alatt. C. Nagy ágyutelep. D. A bajonok állása. E. Poroszok 8-dik hadosztálya. F. Szászok. G. Porosz gárda. H. 11-ik hadtest. I. 6-dik hadtest. K. Gr. Stollberg lovassági hadosztálya a doncheryi síkon a Meziéres felé vezető utak megfigyelésére. L. 4-dik lovass. hadosztály Remillynél. M. Tartalék-csapatok. — a. Parasztház, hol Napoleon és Bismarck találkoztak. — b. A király találkozása Napoleonnal a Bellevue-villában.

s átadtam neki a magammal hozott sürgönyt, mely egy negyed óra múlva közzé volt téve.”

** (Strassburg az ostrom után.) Strassburg az ostromló német sereg bevonulása után megdöbbenő képet mutatott. A tulajdonképi belvárosban csak a nyilvános épületek, a templomok, iskolák, a muzeum, színház s a praefektúra épülete szenvedett nagyobb rombolásokat, míg a kökapanul eső városrész, a külváros, egészen elpusztult. Az utczák fölmerhetetlenek voltak, ugyszintén a terek is, melyeket a hegytetők házak kőhalmzai borítottak. A győzelmes poroszok zeneszó mellett vonultak be. „Lieb Vaterland, kannst ruhig sein!” volt az első dal, melyet a katonai zenekar előadott. Strassburg lakossága gyszással vegyes kíváncsiságot mutatott. A porosz katonasággal szemközti jöttek a vörös-nadrágos francziák. A poroszok megállottak s begyártk elvonulni maguk előtt a francziákat. Elkeseredett harcosok voltak mindannyian. Egrzésük összetört fegyverést s a vízbe dobtá, a másik rész letépte vállrojtját, tölténytűskáját s rátaoosott. A poroszok egész utjokor fegyverdarabokon lépdeltok. A különböző ezredek a Kleber-téren gyűltek össze, s a zenekart a „Was

ist des deutschen Vaterland” dallamait játszá, Napoleon tábornokának, Klebernek borostyánkőszorúval övezett szobránál. Az utczán csakhamar nagy néptömeg hullámzott. A katonák közé strassburgi polgárok vegyültek, kik még akkor is félve bujtak elő pinczéskől, hol heteket táltöttek. Megható jelenetek nem hiányoztak. A strassburgiak alig ismerék föl egymást és városukat. Az ismerősök siettek fölkeresni jóbarátjaikat s a rokorok szetteik karjaiba borultak. Rendtelenségek nem fordultak elő; csak egy zuáv lött le egy bajonkatónát, miert rögtön megkapta büntetését. A lakosság a porosz katonaság iránt nem tanusított ugyan előzékenységet, de nagyon tartózkodó sem volt. Az ostrom inségei alól való felszabadulásnak érzete elnyomott minden más érzelmét. Csaknem hihetetlen, a mit a strassburgiak az ostrom ideje alatt kiállottak. A münchenben százként háltak a pusztá szalmán, a lakosság napokon keresztül hússal táplálkozott, a vár mocsarvíze veszályos betegségeket idézett elő, s a temetőt az udvarok elrejtettebb szögletei helyettesítették.

** (A csataterén feltámadt.) A „Köln. Ztg.”

Melléklet a Vasárnapi Újság 42-ik számához 1870. okt. 16.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

— (Heckenast Gusztáv kiadásában) legújabb megjelent könyvek:

Ballagi Mór „Teljes magyar szótár”-ának 12-dik füzeté; ennek terjedelme is hat iv, s ára 50 kr., mint a többiek. A mű eredetileg csak 12 füzet volt tervezve; de ha jól vethetünk hozzá most, 15-re fog terjedni, mivel a jelen füzet Örök-Ripacs szokat foglalja magában. Rendkívül becses szó- és nyelvkincs van itt nagy szorgalommal s helyes kiválasztással összeállítva. Terjedelmre s árra nézve jóval kisebb az Akadémia nagy szótáránál; de annál becsre nem áll hátrább. Örömmel látjuk vége felé közeledni azt is, ezt is.

Ballagi Károly „A földgömb és egy kis csillagászati földrajz” cím alatt az igen hasznos kis kézi könyvet, tanítók és tanulók számára. Népiszkoláinkban mind jobban és jobban meghonosul a földgömb, s azért szükséges annak használatát tüzetesen megértetni az illetőkkel. Ez pedig a csillagászati földrajz előismeretei nélkül lehetetlen. Helyes tapintatnak tartjuk azért Ballagi kised, de jól rendezett könyve összeállítását, s kívánjuk, hogy ne hiányozzék sehol, a hol földgömb van. Igen hasznos részét tessik a könyvgömb a földgömb használatára vonatkozó feladványok. Ára 50 kr.

Jókai Mór összes munkáinak új olcsó kiadásából a 64. és 65-dik kötet jelent meg, a kedvelt iró „Délvirágok” című novellái tartalmazva. Ára a két kötetnek 80 kr.

A „Kis nemzeti muzeum” című vállalatból, mely csinos és felette olcsó kötetekben nyujt érdekes olvasmányokat a nagy közönségnek, ismét négy kötet jelent meg egyszerre. A 11., 12. kötet Magyarország történetét hozzák, a legrégibb időtől korukig, jeles források után Kuliffay Ede által egybeállítva. A 13. kötet Kisfaludy Sándor munkáiból ad válogatott szemelvényt; ez egyik legmagyarabb s méltán legnépszerűbb költőnk Himnájából (a kesergő és a boldog szerelemből) adja a legszebb dalokat, s regéiből négyet (Koménd, Szigliget). A somlai vérszűret, Balassa Bálint. Végre a 14. kötet Történelmi adomákat nyujt három szakaszban: a magyar-, német- és vegyes történelemből. Egy-egy kötet 20 iv s ára csak 50 kr.

„Papramorgó Péter prédikációi a magyar nép számára.” Antiklerikális elmefuttatások, komolyabb színezettel, mint a cím után várnók; nem túlzás nélkül, de látható jó akarattal is. Eddigélé az I. füzet jelent meg, negyedfél iven, s ára 40 kr.

Dobos János, a kitünő reform. egyházi szónok Keresztény imái, harmadik kiadásban jelentek, mi eléggé tanusítja a közkeveltséget, melynek e jeles imakönyv örvend. A jelen zsebkiadás ára: francia bírkötésben 3 ft.

Erdélyi I. Péter képes ABC-je is harmadik kiadásban lát most világot s ára 50 kr. Kedves ajándék olvasni tanuló gyermeknek. Valamint a már olvasni tudóknak a következő:

Képes mesék, csinos kiállítású gyermekkönyv, ára 40 kr.

(A bécsi festészeti akadémián) Mészöly Géza fiatal festész, kit a képzőművészeti társulat kiállításából már ismer a fővárosi közönség, közelebb aranyérmert nyert. Lenau egyik költeményéhez kellett illusztrációt készíteni a sok versenyző közt ő vitta ki a kitüntetését.

(Az „Új nemzedék”-ből.) Az országgyűlési ifjuság folyóiratából, változatos tartalommal jelelt meg az első füzet. Közleményei ezek: „Az országgyűlési ifjuság története 1836-ig.” Varró Sándortól; „A statisztika bölcsészettéhez.” Zorn Vilmostól; „A lelenzház-ügyről.” Haviar Danieltől; „Vallásos érzelem és nemzetgazdaság.” Hegedűs Sándortól; „Az országgyűlési ifjak testületéből.” Viski K. Bálinttól.

Sz. I. (Hírlapirodalom.) Utóbbi közleményünk óta a következők uj hírlapokat jegyezhetjük fel:

Értészt az első magyarországi Egyetemes Tanítógyűlésben résztvevők számára (Buda.) A központi bizottság megbízásából szerkeszté: Mayer Miksa. 4-dret egy iven. (Megjelent augusztus 14-én belőle egy szám.)

Közlemény. (Pest.) Röpivé, kiadja Hlador. Az első füzet 8-dret, 12 lapon, megjelent szept. hóban, ára 30 kr.

Központi vasúti-és közlekedési-közöny. Egyezsersmind kereskedelmi, ipar- és biztosításiügyi lap. (Pest.) I. évf.

lyam. Kiadó-tulajdonos Tettau József. Megjelenik minden szerdán 4-dret egy iven. Elnf. ára félre 4 ft. (Keletkezett 1870. évf. 28-án.)

Kis Újság. Ifjusági képes hetilap. (Pest.) I. évf. szerk. és tulajdonos: Aszódi Mihály. Tulajd. és fel. szerk. Dolnai Gyula. Megjelenik minden vasárnap 8-dret fél iven, szinos borítékban. Ára félre 2 ft. (Keletkezett 1870. okt. 1-jén.)

Moros. (Makó.) Ismeretterjesztő, kereskedelmi és közgazdasági hetilap. I. évf. kiadja Sártozy István nyomdász, fel. szerk. Szél Ákos. Megjelenik minden vasárnap, kis ivrét egy iven. Elnf. ára félre 2 ft. helyben és vitékre. (Kel. 1870. okt. 2-án.)

Népiszkolai Lapok (Szatmár) Népnevelés- és oktatásügyi hetilap. I. évf. Szerkesztő és lapulajdonos dr. Zaffrty Károly. Megjelenik minden szombat, 4-dret egy iven. Elnf. ára félre 2 ft. (Keletkezett október 1-jén.)

Új nemzedék (Pest.) Az országgyűlési ifjuság közönye I. évfolyam. A bizottság megbízásából szerkeszté György Endre útkonok. Hat füzet előtüzeti ára 3 ft. 4 füzeté 1 ft 50; egyes füzet 60 kr. (Keletkezett októberben.)

Közintézetek, egyletek.

** (A nemzeti színház igazgatójának kinevezése.) A hivatalos lapból: „Magyar belügyminiszterem előterjesztésére, az általa egybehivott színházi ennéttéle által javaslatba hozott magyar nemzeti színházi igazgatói állomás felállítását jóváhagyom, és arra báró Orczy Bódogot ezennel kinevezem. — Kelt Schönbrunnban, 1870. évi okt. 4. — Ferencz József, s. k. — Rajner Pál, s. k.”

** (B. Orczy Bódognak.) a nemz. színház új igazgatójának hivatalos beigtatása okt. 12-én ment végbe. A színpadon d. e. tíz órákor összegyűlt színházi személyzetnek Ribáry belügyminiszteri tanácsos mutató be, kiemelve, hogy a kormány folyvást támogatni fogja az intézetet. Az új intéz. d. e. szép szavakkal üdvözle a személyzetet, mindent kit ernyedetlen buzgalomra, folytonos munkásságra intve. Látszólag — mondá b. Orczy — ez az intézet kis pont az egész országban, de igen fontos pont, s nem ok nélkül kíséri színet-nélküli figyelemmel az irodalom, kormány és közönség. Ot mindig az egyszerűt fogja vezérelni, s a méltányossággal érlyt kíván párosítani. Hangsúlyozta különösen a feyelem szoros föntartását, s egyszersmind inté a tagokat, hogy a sajtó kritikáját, észrevételeit kiserjék folyvást figyelemmel, mert azokból majd mindig lehet tanulni, a sértő kritikát pedig bocsássák meg a vett haszonért. Ó — mondá végül — barátjakíván lenni minden tagnak, de egyszersmind megkívánja mindenkitől, hogy igazgatói müködésében valomennyien buzgón támogassák. Szavait megjelöztvén, Szilgetyi névbén, s kifejezve reményüket, hogy a hosszas ideiglenességek után az intézetet határozott irányban fogja vezetni. Ezután b. Orczy Reményi Edét mutató be, mint a zenekar számára megnyert „hangverseny-mestert.”

** (Magyar tud. akadémia.) Az okt. 10-ki osztályülésben dr. Barsi József lev. tag tartá székfoglaló értekezését. „Az emberi öntudat jelen fokáról.” Utána Pauer János tartott hosszú felolvasást arról, hogy a Mátyás király korában élt s nagy méltóságokban müködött Domanok, székes-felváryi prépost családneve: Kálmáncsay Domokos.

** (A magyar történelmi társulat.) okt. 6-án tartá első ülését a szünidő után. Felolvasásra került Bottko Tivadar értekezése a vármegye alakulásáról és szervezéséről. Majd Nagy Imre tett jelentést a társulat által Vas megyében küldött bizottság buvárlatai eredményéről Szombathelyen, Thaly Kálmán pedig a maga és Szabó Károly által ugyanazon kirándulás alkalmával Vörösváron tett buvárlatokról. A gr. Erdödy család ron tett buvárlatokról. A gr. Erdödy család levéltárában igen érdekes az Anjouk korára, Rákócziakra, a linzi békekötésre vonatkozó, még eddig nem ismert okmányokat találtak.

Egyház és iskola.

** (Alapítvány népiszkolára.) Varannóból írják, hogy a gr. Barkóczy család, mely e vidéken rövid idő alatt 9 népiszkolát állított, újabban ismét alapítványt tett a varannói községi iskolára. Egy nagy épületet ajándékozott iskolának, egy belső telket tanítólakul, melyen az épület szintén a maga költségén emelendő. Ezenkívül 2000 ft. alapítványt tett a tanító díjazására s 10 hold föl-

det rendelt a tanító fenntartására. E tény annál is inkább említésre méltó, mert mostanában egyes magánosok vajmi keveset tesznek az iskolaügy körül.

** (Bonnaz püspök) 1000 frtot adományozott egy Oraviczán állítandó realgymnasiumra.

** (A katonai tudományok) előadásait f. hó 10-án kezdik meg a pozsonyi, kassai s kolozsvári jogakadémiákon. Pestre nézve a határidő még nincs megállapítva. Előadó tanárok: Pozsonyban Drezdák Viktor honvédfőhadnagy, s Palkovits Viktor hadnagy, Kassán Bydeskuty Sándor főhadnagy, s Villám Arnold hadnagy, Kolozsvárt Münster Adolf százados s Taubler József főhadnagy.

** (Kinevezések) A pénzügyminiszter Petykó József erdészgyakornokot a selmezi bányá-és erdészetiakadémiához tanáregéddé, a földművelési miniszter Kalmár Tivadar kir. erdészeti ideiglenes minőségben az erdészettanárvá, közömszomostori kir. gazdasági tanintézethez kinevezte.

** (A földművelési és keresk. miniszter) a magyar-óvári felsőbb gazdasági tanintézethez dr. Csanády Gusztávot, a vegyészeti segédtanárává, Schadt Jánost és Sissovics Károlyt segédtanárokká; — továbbá Krenn Imre, Regéczy Nagy Miklós, Pachter Ferencz, Buhl Kornél és Vadnay Miksa végzett gazdaszokat, a mezőhegyesi, Nick Edét pedig bábolnai menesbirtokhoz gazdasági gyakornokká nevezte ki.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

** (A debreczeni gazdasági tanintézet) szőlő-ekéket kapott a földművelési miniszteriumtól, melyek a mellett, hogy taneszközül fognak szolgálni, kísérlettel végett kölcsönben egyeseknek is ki fognak adatni, a mi igen czélszerű intézkedés.

** (Ausztriai pezsgő bevitelle Franciaországba.) A folyó év első felében stajeroszági és alsó-ausztriai gyárakból 50,000 palack pezsgő-bor, ugynevezett „champagner” vitetett Franciaországba. Érdekes tény, hogy mig idebent a belföldi készítmény csak akkor kel el, ha francia czég alatt kerül kereskedésre, a francia borkereskedők határozottan kikötik, hogy a palackok az illető osztrák gyár czégével legyenek ellátva.

Közlekedés.

** (A lánchíd) 1849. nov. 21-dike, vagyis megnyitása óta évi június végeig 8.662,502 frtot jövedelmezett, melyből négy milliót fizettek a kocsiak, hármat a gyalogok, a többit a katonaság, a posta, társulatok, stb.

** (A debreczen-szatmár-szigeti vasut) különböző vonalrészei következő időszakokban fognak a forgalomnak átadatathatni: a debreczen-károly-szatmári folyó évi november 1-sején, a szatmár-irályházi december 31-én, a királyháb-bustyaházi 1871. május 1-én, a bustyaház-szigeti 1871. okt. 1-én, a s. a. -újhely-legenyecepsi 1871. apr. 1-én, a csap-királyházi 1871. július 1-én, a bátyu-munkácsi 1871. okt. 1-én, a legénye-kassai 1871. decz. 31. Legénye az a pont, a melynél a perzemysl-lubkov-homonnai vonal az észak-keleti hálózatba befut.

** (Új gősház-állomás.) Promontóron okt. 2-kán nyitották meg ünnepélyesen a gőzház-állomást.

Mi ujság?

** (A királynét) f. hó 15-ére várják Tirolba, hol gyenge kis leánya Mária Valeria kedvért a telet enyhe éghajlat alatt fogja tölteni. A király is meglátogatja Tirolt, s hosszabb ideig fog időzni Innsbruckban, hogy személyes tapasztalások alapján megismerje az odavaló viszonyokat. — József főherczeg körútjából már visszatért fővárosunkba.

** (A dandárgyakorlatokból) a honvédek harezképes ügyességének konstataciója mellett még azon tanulság derült ki, hogy az orvosok és kezelő személyzet száma nagyon csekély és nem képes eleget tenni a szolgálat kívánalmainak. Hogy a bajon segítsenek, egyelőre a számvesső tiszték számát szaporítják. Hát az orvosokét nem?

** (Dr. Navratil Imre) egyetemes tanár közelebb tért vissza külföldi utjából, hol tapasztalatosk szerzése végett a tábori kórházakat látogatta. Ohajtandó lenne, ha orvosaink közül többen kö-

vetnek példáját, s a kivált a kormány küldene ki honvéderősöket a tábori kórházak szervezése körül fölmérlet újabb vívmányok tanulmányozására. Akkor, midőn a veszedelem már bekövetkezett, késő lesz tanulni.

*(Török tábori orvososokul) eddigelé Pest-ről a Rókus-kórházban alkalmazva volt Maurer Arthur, Szeniczey Pál orvosok, és Rosenthal Hugó segédorvos jelentkeztek és nevezettek ki.

*(Konstantinápolyból) írják a „Reform“-nak, hogy az ottani nagykövetség megalkotja az osztrák-magyar municípiumot, melynek tizenkét tagból álló bizottságába Czako Jánost is a (drámaíró Zsigmond öcsét.) beválasztotta. Egyik buzgó tagja ő a stambuli magyar-osztrák iskola elnökségének, mely most százezer forintot vett föl egy 8 lakással és 9 bolttal bíró bérház építésére, hogy az intézetet jobban segíthesse. Az építéssel hazai iparosainkat tekintetbe fogják venni.

*(1872-ben lesz kétszáz esztendője,) hogy az örmény nemzetnek egy része Magyarországon keresett menedéket és talált — hazát. Szamos-Ujvár képviselőtestületének kebelében Simay György legutóbb indítványozta, hogy e napot az örmények ünnepegyesen üljék meg, s hogy tűznek ki pályadíjat Szamos-Ujvár monografiájára. — A képviselőtestület mindkét indítványt tetszéssel elfogadta, s annak tolganatosítására bizottságot küldött ki.

*(A pesti fővármivatal építésén) 4—500 munkás dolgozik. Az északi homlokzat fal-alapja le van rakva. A többi alap alá csak most készítik a vízmentes beton-alapot 6 lábnyi vastagságban. A régi sóraktárt, hová az új épületnek déli homlokzata jő, csak most bontják le. Reménylik, hogy a téli idő beálltáig sikerülend az egész alapot elkészíteni, mivel különben az egész építkezés nagyban hátrálatnak, mert mihelyt a Duna árja emelkedik, az alap lerakása sokkal nagyobb nehézségekre fog találni.

*(Francia-porosz vívás) volt vasárnap este a redoutban. Az első séta-hangversenyen utolsó zenemű a „Wacht am Rhein“ lett volna, de mikor rákerült a sor: egyszerre nagy lármá kezdett az egész teremben. A közönség nagy része a német csapatnál helyett, melynek előadásánál közelebb lében is nagy német tüntetést rendeztek, a francia „Marsellaise“ előadását kívánta, míg a jelenlevő németek a „Wacht am Rhein“-t sürgették. A német csapatnál előadása a nagy lármá miatt végre is elmaradt.

*(Halálhírek) Kabos Imre, a szilágy-somlyói kerület képviselője, e hó 3-án 40 éves korában elhunyt Tasnádon. A boldogult a szélsőbalhoz tartozott.

— A háborúból. — A legújabb hadi hírek ismét rossz világot kezdenek vetni a francziák hadiszerencséjére. Az új, Loire hadsereg, mely a Páriszt ostromló német hadak háta mögött volt alakulóban, hogy annak idején a főváros segítségére siessen, s az ostromlók ellen támadólag lépessen föl, okt. 11-én megütközött a poroszokkal, s berlini jelentés szerint 9 órai harc után a Loire-on túl visszavetették. A poroszok elfoglalták Orleans-t, miután 24 bombát vetettek a városba s az időhözvaló egyúttal több házat felgyújtottak. Francia jelentés szerint a Loire-hadseregök csak az előcsapatok vettek részt a harcban. — A francziák folytatják készülteiket a végsőig menő harcra és sokat remélnék a Párisból léghajón kiérkezett miniszter Gambetta erélyes intézkedéseitől. Az alkotmányozó nemzetgyűlés választásait elhalasztották. „Nem kellene választások — mondá Gambetta — ezen izenetet hozom. Franciaország most csak az ágyú s puska hangján beszélhet. A köztársaság nem épülhet barbár nyomoktól fertőzött földön. Tisztítsuk meg a földet először az ellenségtől. Függetlenségünk biztosítása után fogjuk majd szeretben egy szívvel olvasztva a köztársaságot megalapítani, oly nagygyá s merészszé, hogy a világnak példányképe és irigység tárgya leend. Addig csak

golyókkal szavazunk.“ — Garibaldi a tursi kormány által a franciaországi összes nem-rendes csapatok főparancsnokává nevezetett ki. Emberben, lelkesedésben, úgy látszik, a francziáknál nem lesz hiány; puskájuk is csak lesz, ezereknél többet vásároltak a többek közt Angliából (szidják is ezért a poroszok a sziget-országot!) — de kérdés, lesz-e elég ágyujuk, a melyek nélkül alig vehatnak ki sikert a nagy tökélyvel fegyverzett porosz hadtömegek ellen. — Páris ostroma nehézségeiről már a berlini hiv. lap is beszél; hiszi, hogy be fogják venni, de nem oly rövid idő alatt, mint előbb számították. Nehéz levegű, messzehordó ágyúknak bízunk, az óriási Krupp-féle és tengeri ágyúkat is viszik Páris felé, hogy azok segítségével ledönthessék az erődöket, s óriási pusztításokat okozva a városban, feladásra bírják az ostromlottakat. Ekközben a francia páncélos hajóhad is ismét életelt kezd mutatni, a német partok felé halad, s valószínű, hogy Páris bombázatása esetén visszatérőleg fog föllépni Németország északi partjain. Hamburgban s más német kereskedővárosokban máris nagy a rémület e hirre. — A „Times“ tudósítása szerint Páris körül a napokban 20 falut égettek le s 150 parasztot lövettek agyon. A laoni porosz parancsnok okt. 5-kén kiadott rendelkezésben, „mivel a környék lakossága ellenséges hangulatot árul el a német csapatok iránt, kijelenti, hogy minden megölt német katonáért négy vétkes vagy ártatlan francia fog agyonlővetni, a környék pedig erős sarczra szorítatik.“

Nemzeti színház.

Péntek, okt. 7. „A rosán örült lednyok.“ Vigjáték 3 felv. Varin és Delaporte után ford. Feleki M. Szombat, okt. 8. „Faust.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerette Gounod. Vasárnap, okt. 9. „A rab.“ Népszimű 3 felv. Irta Szilgietti. Hétfő, okt. 10. „No fuja a mi nem éget.“ Vigjáték 3 felv. Irta Szilgietti. Kedd, okt. 11. „Tevett nő.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi. Szerda, okt. 12. „Egy szegény ifjú története.“ Dráma 5 felv. Irta Feuillel Oct., ford. Feleki M. Csütörtök, okt. 13. „Az afrikai nő.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Meyerbeer

Szerkesztői mondanivaló.

— San-Francisko. A Sarlay Pál munkatársunk nevére címzett levél megérkezett s utána küldöttük Erdélybe Medgyesre, jelenlegi lakhelyére. — Barcz. P. P. Szászor megénekelt dolgok, egyetlen megragadó eszme nélkül; még csak hangulatot sem képes költeni. A külalak, bár nagyobb kifogás alá nem esik, de különös dicseretet sem érdemel; pongyola, mint a belső, melyet takar. — Bécs. Eö. L. A levelet örömmel olvastuk; az ígért tudósításokat, cikkeket elvárjuk. Mindkét lap iránt intézkedünk. — Kolozsvár. A több lelkes hölgy által a franciaországi sebesültek számára készített 3 fontnyi tépést átszolgáltattuk az illető segélybizottságnak. — Torda. E. E. A honvéd-menháza és Baththyány-szoborra küldött ajándékokat ép japán beszárkóvtunk; jövő számunk fogja közölni az adakozók névsorát.

Nyilt-tér. *)

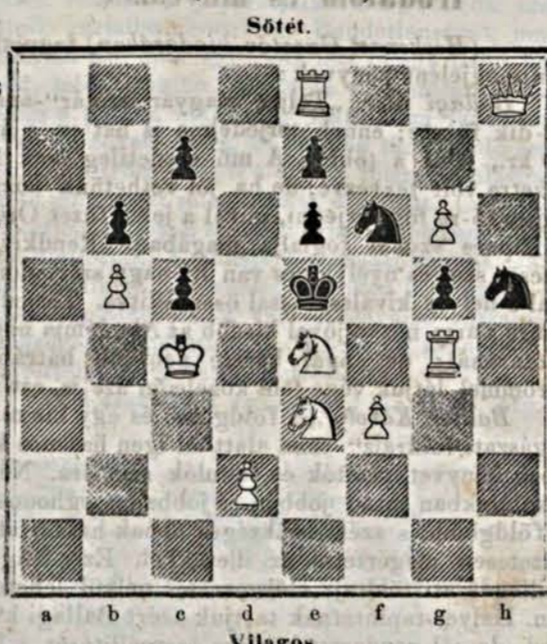
— (Figyelmeztetés.) A credit-sorsjegyek, valamint az 1854-diki kölcsönsorsjegyek legutóbbi húzása alkalmával itten 90,000 ft. nyeretett meg s fizettetett ki — melynél a résztvevők csak is néhány forintot fizettek be; minél fogva ajánljuk a Porgy Lajos pénzváltó-üzlete által (Pest, Dorotya-utca 12. sz. alatt) kiadott s legelőnyösebb játéktérrel kínákozó társasjátéki sorsjegyeket; melyek csak is tíz forint egyvedyenkénti részlet befizetés mellett minden létező sorsjegyre szólanak. — Továbbá kaphatók fentebb említett pénzváltó-üzletben havonkénti 5 ft. részletbefizetés mellett, — a m. kir. kormány által kibocsátott s

*) E rovatban közölt cikkeket csupán a sajtótörvények irányában vállal felelősséget a Szerk.

biztosított jutalom-sorsjegyek is, melyeknek évenkénti 4 húzása több mint 1 millió 112,900 forint nyeresémet foglal magában. S.

SAKKJÁTÉK.

568-ik sz. f. — Galambos Lászlótól (Jászkiséren.)

Világos indul s a második lépésre mattot mond.

Az 563-ik számú feladvány megfejtése. (Braune Róbertől Grácban.)

Világos. Sötét. Világos. Sötét. 1. g3-g4 c4-e5(a) 1. e5-e4 2. Be1-c4 f Kd4-c4: 2. Be3-e4 Kd4-c4: 3. Be3-e4 matt 3. Be1-c4 matt

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Jászkiséren: Galambos István és László. — Zámolyon: Parragh József. — Nagy-Szalántán: Kovács Albert. — A pesti sakk-kör.

Előfizetési fölhívás

A VASÁRNAPI UJSÁG

Politikai Ujdonságok

1870-dik október—decemberi folyamára.

Előfizetési föltételek:

Postán küldve vagy Pesten házhoz hordatva.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Évnyedre (okt.—decz.) 2 ft. 50 kr.

Csupán Vasárnapi Ujság:

Évnyedre (okt.—decz.) 1 ft. 50 kr.

Csupán Politikai Ujdonságok:

Évnyedre (okt.—decz.) 1 ft. 25 kr.

Ugy a „Vasárnapi Ujság“, mint a „Politikai Ujdonságok“ minden előfizetőjének külön mellékletül meg fogjuk küldeni Munkácsy Mihály kitűnő festőneknek külföldön is oly nagy feltűnést okozott képét: a „Siralombház“-at az eredeti után készült sikerült metszetben.

A Vasárnapi Ujsághól meg néhány teljes számú példány július 1-től kezdve is kapható. — A pénzek bérmentes küldése kéretik. — Tíz előfizetett példány után gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal kedveskedünk.

A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala Pest, egyetem-utca 4. sz. a.

TARTALOM.

Blumenthal tábornok (arckép). — Őszi hang. — Páris és környéke III. — Madarpusztítás Olaszországban. — Wilhelmshöhe (képpel). — Wimpffen tábornok (arckép) — Sedan (képpel). — Utazás a hold körül. (Vége). — Magyar Páris. (Vége). — Egyveleg. — A sedani csata térképe. — Tarház: Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közlekedés. — Mi újság? — Háború-hírek. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Nyilt-tér. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

Table with columns: Hónapi-és hetnap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, N a p, Hold. Rows include dates from October 16 to 22, with corresponding religious and astronomical events.

A bécsi jelzálogi pénztár fekvő-javak osztálya

ezemmel tisztelettel tudatja a t. cz. földbirtokosokkal, hogy földbirtokok megvételét s eladását megbízás útján elvállalja és eszközöli.

A bécsi jelzálogi pénztár elrendezései, jelzálogi hitelek nyújtása, valamint számtalan összeköttetési általa bel- s külföldel, nem csak az urasági birtokok vagy más egyéb telkek stb. vevőinek, hanem azok eladóiának is lényeges előnyök s könnyebbítések biztosítottak; minél fogva a t. cz. birtokosoknak csakis saját érdekében állhat, hogy ezen intézet készségét s ajánlatát felhasználják s magukévé tegyék.

Közvetlen ajánlatok ekép ezimzendők: An die Realitäten-Abtheilung der Wiener Hypotheken-Casse, am Graben Nr. 6, Ecke der Seilergasse in Wien.

Gyermek-vászonneműek.

Az árak készpénzfizetés vagy utánvélet mellett értendők. Nyitott gyermek-ingek 90 kr., 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Türsch F. nél Pesten, váci-utca a nagy Kristóf mellett. Női vászonneműek, mint: ingek, ágynemű, nadrágok, corsettek szoknyák, zsebkendők stb. bármily árban. Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és minden könyvtárusnál kapható:

A NŐK HIVATÁSA.

Előszó. — Bevezetés. — Az anyai befolyás a társadalmi életre. — A nők befolyásának műköre, természete és kiterjedése. — Az anyai szeretet. — Milyen eszközök biztosíthatják a nők személyes befolyását? — A nők neveléséről — Mi legyen a nőnevelés valódi tárgya? (Nyolczadrét 352 lap) füzve 1 ft. 20 kr.

KANYA JÓZSEF

Pest, József-tér 10-ik szám alatt. női divat- és vászonárúk kereskedését. Különösen a vászonárúkra hívom fel a hölgy-világ figyelmét; mert azok gazdag változatosságban és oly kitűnő valódiságban vannak kereskedésben készletben, hogy a legjobb minőségűektől kezdve a közhazánlatba való vásznakig, a lehető legutányosabban szabott áron szolgálhatok.

SZURMÁK J. FIAI arany-, ezüst-

drágakő-ékszer-üzlete Pesten, Kigyó-utca 1. sz. Kivonat a nagy árjegyzékből: minden darab legfinomabb

3 próbás azaz: 18 karatos aranyból. Hiteles próbával ellátva.

12 evőkanál 72 ft. — krtól és felj. 12 kávékanál 24 „ „ „ „ 1 tejmérő 7 „ 50 „ „ 1 főzelékes 9 „ „ „ 1 levelesztő 18 „ „ „ Keresztek zománc 1 „ „ „ Émlék gyűrűk felirással 1 „ 25 „ „ Gyermek játékok 1 „ 75 „ „ Óraláncok 2 „ 60 „ „ Karperecek 2 „ 50 „ „ Garnitúrok (Broche és függő) 6 „ „ „ Thea szűrők 2 „ 50 „ „ Csukor fogók 4 „ „ „ Kereszteslelés és barmlási emlékek 2 „ 50 „ „ Ső- és borstartók együtt 7 „ „ „ Gyermek évszázok tokban 5 „ „ „ Varró eszközök tokban 5 „ „ „ Poharak 7 „ „ „ Csukor edények 6 „ „ „ 880 (8—12)

Dr. Pattison-féle köszvényvatta,

legjobb napasztalt gyógyszer a köszvény s ezücsök minden nemű, u. m. arcz, mell-, nyak- és fogfájalmak; továbbá fej-, kez- és terdőköszvény, tagzsárgaság, gerinc- és ágyék stb. fájalmak ellen. — Egy csomag ára 70 kr., felsőmagas 40 kr., s kapható Pesten: Török József gyógyszerésznél, király-utca 7-dik sz. alatt; Aradon: Bruckmayer F. asztr. utca 1. sz. alatt; Pozsonyban: Heurich F. gyógyszerész; Temesváron: Pecher J. B. gyógyszerész; Makon: Weil Markus; Budán: Piehler Viktor, udvari gyógyszerész; Zomborban: Heindelhofér Róbert; Eperjesen: Schmidt Karoly, gyógyszerész.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten, (egyetem-utca 4. sz.) megjelent és minden könyvtárusnál kapható:

Gróf Cziráky Antal. A magyar közjog alapvonalai. Szerző nyomán írta. Hegedűs Lajos. Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Füze 2 forint.

Patkányok s egerek leggyorsabb kiirtása

legbiztosabban eszközölhető, az ő Felsője I. Ferenc József császárt által, egy kizárólagos szabadalommal kitüntetett patkány mérgegel gyertya alakban. Egy darab ára 50 kr. a. é. Valódiilag kapható Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. — Besztercebányán: Gollner H. — Brassóban: Gyertyánffy és fia. — Csáktornyan: Káráz A. — Eperjesen: Zsembery J. — Eszéken: Desztály István. — Győrött: Lehner F. — Jassonvában: Deiovits J. — Kassán: Novelly A. — Keszthelyen: Wünsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Lugoson: Gabovits De. — N.-Beeskereken: Nedelkovits. és Joannovics A. — Oroshazán: Gabovits De. — Pápan: Bermüller. — Pozsonyban: Scherz Fülöp. — Rimasombatmeter. — Maletér S. és Hamalásé C. gysz. — Soborsányon: Franke A. — Vasas-Pachhofér L. — Segesvárt: Teutsch J. B. — Tisza-Ujlakon: Roth Ign. — Varasdon: Dr. Halter A. — Veroczen: Bész J. K. uraknál. 912 (2—3)

SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP

mell- s tüdőbetegek számára.

Az atalatosan jönnek elismert valódi s egészen frissen érkezett
továbbá: rekedtség, nátház, ingerköhögés, mellszorongás, elnyájkasodás,
torokgyulladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható:
PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál a király-utczában. — dr. Wagner D.
gyógyszerésznél a váci-utczán. — Thalmayer A. s társa. — Oszetszky
F., — Schirk J., — és Gerhardt A. uraknál.

BUDÁN: Schwarzmeyer J. gyógyszerész úrnál.	Kolozsvárt: Megay M. C. gyógyszerész.	S.-Sz.-Györgyön: Ötvös P. gyógyszerész.
Aradon: Probst F. J.	Körmöczön: Draskóczy gy.	Sopron: Voga és Rapp-recht.
Aszódon: Sperlagh J. gy.	Károlyfehérvár: Fischer E.	S.-A.-Ujhelyen: Deutsch J.
Baján: Klenautz J.	Kubinban: Stojánovics.	Saivar: Mücke A. gy.
Brassóban: Gyertyánfy Fa-
bück és Jekelius gysz.	Kun-Sz.-Miklós: Stoits A.	Szegesvár: Misselbacher J.
Battonyan: Bignio K.	Lugoson: Arnold J.	Serajevóban: Gyuleka N.G.
Belgrádon: Nicolacovich test.	Modoson: Brainer K.	Szicszen: Kubányi F.
Besztercezen: Dietrich és
Fleischer.	Mosonban: Pranter J. gysz.	Szombathelyen: Mitter-
mayer gyógyszerész.
Bonyhádon: Kramolin J. gy.	Miskolcson: Spuller J.	Székesfehérvár: Say R.
gyógysz.
Brassóban: Fabick Ed.	Mitrovicz: Krestonoschics A.	Siklóson: Nyers S. gysz.
Csáktornyan: Kársz A.	Mohaacs: Pyrker Gyula gy.	Szathmaron: Juracsok D.
Csütön: Borsay F. gysz.	Marosvásárhely: Jenev gy.	Szent-Miklóson: Haluschka
P. gyógyszerész.
Debreczenben: Gátl N. gy.	Munkácson: Gröttler L.	Szarvason: Réthy V.
Deesen: Krémer S.	Mohaacs: Kögel D.	Szentesen: Eisendorfer G. gy.
Dettán: Braunmüller J. gy.	Nagybányán: Horacek J.	Temesvár: Kraul és Both
gyógysz.
Deveserben: Hoffmann B.	Nezsdarben: Fuchs J.	Tokajban: Krötzer A. gy.
Eszéken: Kawilowicz gysz.	Nyitra: dr. Láng E.	Tordán: Welits és Wolf.
Eperjesen: Zsember Ign.	Nylregyhazán: Hönch Ede
gyógysz.	Tatán: Nierit F. gysz.
Ereklujvar: Conlegrer Ign.	Nagy-Becskerekén: Nedel-
kovic és Haidegger.	Török-Szent-Miklós: Pil-
los M.
Egerben: Wessely gysz.	Nagy-Kanizsan: Welisch
és Lovack gyógyszer.	Trencsenben: Simon A. gy.
Eszéken: Thürner fiai és
Dessáthy gyógyszer.	Nagy-Károly: Schöberl C.	Ungvár: Telendy gysz.
és öz. Benesch P.
Győrött: Brunner F.	Nagyikinda: Komka A. J.	Ujvidéken: Schreiber F.
Gyulán: Lukács gysz.	Nagyváradon: Janky A.	Varannon: Elizár gysz.
Házfeld: Hagelschmidt V.	Nagyzsombathán: Pantot-
schek R. gyógyszer.	Veszprém: Frenmel.
Hátszegén: Mátyus B. gysz.	Orosházán: Vangyel M.	Vácson: Tragar A.
Halpolyagon: Mikulási T.	Pancsován: Graf gysz.	Vatádon: Halter gysz.
Janosházán: Kuna gysz.	Pécselt: Kunz Nándor.	Vereczen: Herzog gysz.
Jolsván: Maleter gysz.	Poosgen: Balogh gyógyszer.	Zimony: Ivánovics és fia.
Kaposvárt: Schröder J. gy.	Károlyvart: Benich J.	Zalatnan: Mécay Gyula.
Köszegen: Strehls gysz.	Kis-Martonban: Kodolányi
gyz. és Spatay A.	Zombor: Stein fia Márk.
Károlyvart: Benich J.	Kassán: Eschwig E.	Zsombokrét: Neumann M.
Kis-Martonban: Kodolányi
gyz. és Spatay A.	Kesmark: Genersich C. és A.	Zentan: Wuits testvérek.
Kassán: Eschwig E.	Kecskeméten: Papp M.	
Karanebesen: Weber A. gy.	Rékason: Boromi K. gysz.	
Károlyfehérvárt: Fischer
Ed. gyógyszer.	Szászváros: Sándor R. gy.	
	Szabadkan: Hofbauer I. gy.	

Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 902 (2-6)

Ugyanezen bizományos uraknál kapható:

Legjobbféle

tyukszem-tapasz,

Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya
ára 23 kr.

Dr. Behr ideg-extractusa.

az idegek erősítésére s a test edzésére ára
70 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesund-
heitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27.
November 1866 über „Schneeberts Kräuter-Allop“ Folgendes:

„Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneeberts Kräuter-Allop“ des Herrn
Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist
bei allen katarrhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein
vorzügliches Unterstützungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Syruparten jeden
Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen
Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchhusten u. s. w.
wegen seiner vorzüglichen einhüllenden, besänftigenden und reizmildernden Eigen-
schaften mit günstigem Resultate angewendet.“

Foraktár: **BITTNER GYULA** gyógyszerésznél Gloggnitzban.

SZOBA-ÜRSZÉKEK,

vizzel légmentesen zárólva (egészen szagtalan) 1 darab ára 6 ft., párnázott s lakkal
bevonva 8 ft., csinos formájú s finoman lakkozva kettős zárral 15 ft. — Ürszékek-
betételek, melyek használatánál a légvonal s bűz kipárolgása tökéletesen eltávolítat-
tik; e két tárgyra kizárólag szabadalommal bírok.

Egészen teljes s esmosan felszerelt **angol-arnyészékek**, víz-rezervoírral,
erős horgonyból, porcellán edényekkel, szilárd gépezettel, famunkálatlalt, minden már
fennálló arnyészékhez alkalmazható, darabja 35 ft., keményfából fényesítve 45 ft.
(helyben a felállítás díj nélkül eszközöltek). — Ezerszeresen megpróbálva, általam
feltalált és szabadalmazott.

KEMENY-FEDELZETEK,

négyszögűek vagy hengeralakúak, melyek használatánál, a füst, a konyhák s helyisé-
gekben nyomatlanul eltűnik, ára 10 ft.

Nagy választékban kaphatók még nálam **fürdő- s ülökadák** és **zuhany-
készletek**.

Teljes konyha-felszerelések, minden kigondolható lemez és érzékből.
Felvállalok építészeti munkákat, háztetőzseket, továbbá ereszek, csé-
vek, ürszék-tömlők, mosókényelők stb. készítését bármennyi érzékből, a legolcsóbb
árcsú s pontos szolgálattal mellettem.

Moderateur- s petroleumlámpák a legnagyobb választék-
ban. Nagy készlet a legfinomabb amerikai petroleumból.

Miksits Károly, bádógos-mester.

118 (1-6) Raktár: Rózsater 2. sz. alatt, a városháza mögött.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1870 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Megjelent és kapható:

Nemzeti nagy képes naptár 1871-re.

Aranymotatu pompás czimlappal.

Szerkeszti **Áldor Imre.**

Tartalom: És nem akarták, hogy színész legyen. Beszély, írta Tó-
völgyi Titusz. Hippias (Ballada). A honvédszászló alatt, elbeszélés Milesz
Bélatól. Költők és ideálok: Petőfi és Szendrey Julia, Lord Byron és Giu-
cioli grófné, Alfieri és Albani grófné, Swift és Stella, 8 képpel. A kalandok
földjéről, 8 képpel. Egy világhírű palota (a Louvre Párisban) két képpel.
Kirándulás Nizzába, képpel. Egy év története, 18—20 képpel; az év bel-
és külföldi jeles mozzanatait érdekes összeállításal beszélve el. Gazdaszá-
ciak, adomák, oktatók stb. kimerítő teljes tiszti czimtar, csaknem 4 iv.
s. a. t. E rendkívül szép és gazdag tartalmu naptár ezidém még nagyobb,
mint tavaly, midőn „Jóbarát“ nevet viselt. — **Ára csak 1 ft.**

Honvéd naptár 1871-re.

Negyedik évfolyam. — Szerkeszti **Áldor Imre.**

Színezett boríték s igen szép czimképpel.

Tartalom: Arczképcsarnok. Dembinsky Henrik, (képpel). Vetter
Antal, (képpel). Nagy Sándor, (képpel). Gyulai Pál, (képpel). Hadnagy
uram, szebb halál nem érhet. Pál gazda, költemények. Meg kell védeni azt
a zászlót; írta Tóvölgyi Titusz. Hazajött honvéd. Emlékszórt Zalártól.
A honvédménház, költemények. Honvédpanteon: A haladókló honvéd. Az
aradi honvédek. A kápolnai honvédek. A debreczeni honvédek, (4
képpel). Bem tñok legszebb napja, (képpel). Bem, Önkéntes dala, Ve-
rik már a dobot, költemények. Visszaemlékezés 1849-re, (képpel). Egy
férges lap a bujdosók történetéből, (képpel). Svájci honvédfiúk, (4 képpel).
Honleányokhoz költemény **Sározy** Gyulától, az ózmán hadsereg, (két képpel).
Honvédmozgalmak 1869—70-ben. **Vidaes** János arczképevel. A ma-
gyar korona államterületének fölosztása honvédkörületekre, zászlóalj és lovas
századjárásokra. Adomák, vegyesek, katonai tudnivalók stb. — **Ára 60 kr.**

Kossuth naptár 1871-re.

Gyönyörű színezett czimlappal és czimképpel.

Szerkeszti **Honfi Tihamér.**

Tartalom: Kossuth Lajoshoz, költemények 1848. és 1870-ből, pom-
pás arczképpel. Mit ize Kossuth azoknak, a kik hazahívják? Respublika,
költemény. **Petőfi** Sándortól. **Petőfi** arczképevel. A legszebb két nap
Kossuth életéből, (két képpel). Forradalmi lant vagyis kiadatlan költemé-
nyek 1849-ből. Revolúció. Szabadság hangok. A fejedelem. A honáru-
lókhoz. Népdal. Kossuth Lajos és családja, (3 képpel). A vándor költemény.
Meszlényi Zsuzsanna, (arczképpel). Nemzeti erekye (kiadatlan levél Kos-
uthtól). Milyen volt a magyar nép 1848-ban? (két képpel). Kossuth al-
kotmányterve a magyar nép számára. Aranymondások Kossuth műveiből.
Adomák Kossuthról stb. — **Ára 40 kr.**

A „Nép Zászlója“ naptára 1871-re.

Színezett boríték s nagy czimképpel.

Szerkeszti **Áldor Imre.**

Tartalom: A türelem rózsát terem, költemény. A helyettes, elbe-
szélés Milesz Bélatól. Zrinyi Ilona keserve, **Tompa** Mihálytól (képpel).
B. Jeszenák János siremléke, (képpel). Rákóczyne, költemény **Arany**
Jánostól. Két bujdosó, (két képpel). Fordul a koczka, költemény. Arcz-
képcsarnok a nép számára: **Csanády** Sándor, (képpel). Szemere Miklós
(képpel). Váradi Gábor, (képpel). Történeti emlékkövek: Vatha láza-
dása (képpel). II. Endre átadja a rendeknek az aranybullát, (képpel). A
szabadság 13 vértanújának nótája. A Martinovics összeesküvés 75-ben,
(két képpel). A hazai népeletről: Megérkezés a hidashoz, (képpel). A
cseberkészítő oláh, (képpel). A nagy világból: A költőző fecskék, (képpel).
Óserdó Braziliában, (képpel). Adomák: Kossuth gyermekei fogságban, stb.
A mit a gazdának tudni kell (képpel) stb. — **Ára 40 kr.**

Balpárti népnaptár 1871-re.

Nemzeti szín borítékkal és szép czimképpel.

Szerkeszti **Vasgyuró Tamás.**

Tartalom: Mit kíván Kossuth a magyar néptől? Baloldali kitűnő-
ségek: **Madarász** József (képpel). **Tancsics** Mihály (képpel). **Jámor** Pál
(képpel). Az éj és a sárka szín. Az örökség. A magyar sereghez, versek.
A két század leány, 49-10-ből. Az elveszett leány. Életkép a szabadság-
harczából. A kít a nép szert, jelenet Kossuth életéből. A kít a nép átka
üldöz (öt képpel). Itt a nyílam, mibe löjtem? versa, **Petőfi**től. A franciaik
Bözörményije, (képpel). A veressapkás zászlóalj története. Gf. **Batthyány**
Lajos kivégzetése, (képpel). Gf. **Batthyány** utolsó percei. Gf. **Batthyány**
temetése 1849-ben. Orvosi tanácsadó. Egyveleg: A tizenhármak kivégez-
tetése stb. Adomák stb. — **Ára 50 kr.**

Pest, október 23-án 1870.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Félévre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokot illetőleg: Egy négyezer hasábrótt poszt sor, vagy annak helye, egyszeri igtatásnál 10 krajczárba; háromszor- vagy többeszeri igtatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetések eljogad Bécsben: **Oppelik** Alajos, Wollzeile Nr. 22. és **Hannenteln** és **Vogler**, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

Gambetta.

Csodálatos, mennyire gyarló minden
emberi kombináció! Mikor a „gloire“ nem-
zetére, erre a megtestesült ünreztre, egy-
másután a leglátzóbb csapások hullottak,
mikor az irtózatost isenlátogatások után
végre bekövetkezett a sedani ütökzet, mely
lerázta a nemzet nyakáról a két évtizedes
igát s visszatette sorsát a nemzet kezébe,
mikor Párisban kikiáltották a köztársaságot
s a nemzet leghivebb fia ragadták kezükbe
az ország jövőjének ügyét: akkor egész
Európa azon meggyőződést táplálta, hogy
megérkezett az idő, mikor Franciaország
vérázott göröngyeiből
óriások, hősök fognak te-
remni. Franciaország
már nem egyszer felmu-
tatott ehhez hasonlót,
lett Mazarinja, Richelieu-
je, Louvoisja, Colbertje,
Siéyesje, Dantonja, Ro-
bespierreje, I. Napoleonja,
és lett mindegyik akkor,
a mikor kellett. Minden-
kor megtermé a szükség a
maga emberét. Ugy lesz
most is.

A szolgaság elmúlt, a
nemzet lélekzethözjutott,
a bilincs által megakasz-
tott vér újra keringhet,
s szellem röptét nem gá-
tolja semmi, kard van a
nemzet kezében, és —
mindezek felett a köztár-
saság új világot teremtő
napja!

Nem hihettük-e jog-
gal, hogy e nagy, e ma-
gasztos gondolkozásu
nemzet megtermi most
fiat, a kikre szüksége
van?

Mily csalódás! Az
1870-ki háboru nem mu-
tat fel eddigelé egyetlen
egy alakot sem, melyet
a „nagyok“ közé igtatna
a történelem.

Ha e hadjárat alak-
jain végig nézünk, habár
azok felszínre kerülése
még a császárság korába

esik, — nem találunk egyetlen sem, a ki a kö-
zépszerűség színvonalán felül emelkedett
volna. A mostani dráma szereplői között
egy van csak, a ki a nagy nevet valóban
kiérdemelte, és ez a császár, III. Napoleon,
de az is csak a gyávaságban. Ebben a leg-
nagyobb. Lebecut a volt hadügyminiszter?
Ő neki köszönheti, hogy a hadsereg a há-
boru kitörésekor nem volt eléggé fölsze-
relve, a zászlóaljok létszáma legfeljebb fe-
lére rugott annak, a mi a papíron állt, s
mint a háboru folyamában kiderült, egész
hadtestek hiányoztak. Du Faily? azt agyon-

ütötte egy elzasi paraszt lelötte egy turco,
agyonlövette Mac Mahon, széjjel szakgatta
egy porosz gránát, s mégis ott lógázza lábát
valahol császári ura számolya körül. Mac
Mahon, a kihez annyi reményt kötöttek, ugy
eltűnt az események színvonaláról, mintha
nem is létezett volna; nyomokat ugyan nem
hagyott maga után. Wimpffen, a sedani esa-
tában néhány óráig parancsnoka a körül-
fogott Mac Mahon-féle hadseregnek, még
most is tisztázza magát, s még most sem
tudni, vajjon nem képességihiánya volt-e
egyik főoka, hogy 84,000 embernyi hadsereg
valahol keresztül nem
vágta magát. Ulrich hős
volt, mégis 17,000 embe-
rével kapitulált. Trochu
kétségtelenül nagyereyű,
önzetlen hazafiságot s ki-
tűnő szervező tehetséget
tanúsított eddig is; de
vajjon lesz-e belőle had-
vezér, azt még a jövőben
kell megmutatnia. Ba-
zaine, az rejtély ma is, ő
azon a ponton áll, a hol
választhat a legdicsőbb
és a legkárhatosabb
szerep között, Francia-
ország jövőjének nagy
része az ő kezében van.
Valóban nagy hadvezér
nem merült fel egy sem
a hadjárat eddigi folyama
alatt.

GAMBETTA LEON.

A diplomacia tere
szintén meddő. Nagy ál-
lamférfia Franciaország-
nak ez idő szerint egy
sincs. A megpróbáltatás
ideje megmutatta, hogy
a kikbe a nemzet bizal-
mát vetette, azok nagy-
részt nem felelnek meg a
várakozásnak. Az erély,
a diplomatiái tapintat,
kellő ismeretek, szónoki
tehetség, szervező képes-
ség s mind az, a mi most
nagygyá tehetne egy em-
bert, egész összeségben
egyben sem található fel.
Az egyik jó katona, de